

REPPERDA BY

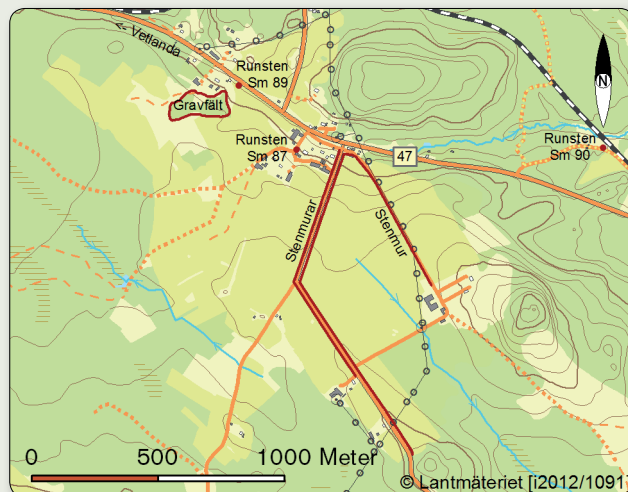
Att Kettil från Repperda träffade självaste Oden på Repperda skog och så småningom blev så runlärdd av den gamla asaguden att han fick tillnamnet Kettil Runske visste du kanske? Från 1690 finns en lång uppteckning av sägner. Man kan också läsa att Kettil senare åkte till Visingsö med sin runkunskap och övervann jätten Gilbertil, som hotade att förstöra ön. Landskapet mellan Repperda och Vetlanda är ett sägnernas landskap. Troligen har de många runstenarna, längs med den uråldriga vägsträckningen längs Emån, gett motiv till dessa myter. I Repperda finns tre runstenar. Runstenen i den nordvästra delen av byn, längs riksväg 47, ligger strax nordost om det stora yngre järnåldersgravfältet (550–1050 e.Kr.) med mer än 120 gravar. Runorna omger det så kallade flätkorset och lyder: "Boe satte denna sten efter Torgöt, (sin) broder". Både Torgöt och Boe var sannolikt kristnade, och hade man ännu inte hunnit uppföra den första kyrkan i Alseda, så torde de vara begravda på det stora gravfältet i byn.

Gravfält från yngre järnålder och runstenar är tecken på en rik jordbruksbygd. En gynnsam faktor var de årligen översvämmade maderna kring Emån, vilket bidrog med stora mängder hö till boskapen. Byarna längs med Emån var genomsnittligen större än byarna längre norrut, vilket också visar att det funnits rika tillgångar på mark här i form av framför allt ångar och betesområden. Detta ledde till att jordbruket främst fick en inriktning på boskapsskötsel.

Åker man söderut från Repperda blir man varse de mäktiga stenmurar som ligger på ömse sidor om vägen. Sammantaget finns över 3 kilometer stenmur av denna typ kring byn. Bakgrunden är den kolossalt svåra missväxten 1867–1868. Året 1867 var osedvanligt kallt och regnigt och året därpå rådde stark torka. För att hantera krisen startades nödhjälpsarbete på olika håll i landet. Här i Repperda byggdes stenmurarna, på andra håll byggdes vägar. Målet var inte att uppföra murar i sig, utan i första hand att göra de omkringliggande åkrarna så stenfria som möjligt. Härigenom kunde man utnyttja nya jordbruksredskap, som exempelvis plogen, mer effektivt.

Runstenen nordost om gravfältet i Repperda står på ursprunglig plats nära den gamla vägsträckningen. Foto Jönköpings läns museum.

SMULTRONSTÄLLE 74

HITTA HIT

Från Vetlanda: Kör Rv 47 österut. Ca 14 km öster om Vetlanda ligger byn Repperda invid vägen.

Koordinater:

N 6362147/ E 519337
(SWEREF 99 TM) // N 57°
24' 6,076", E 15° 19' 18,430"
(WGS84)

Ett parti av den väldiga stenmurarna i Repperda. Foto Jönköpings läns museum.

JÖNKÖPINGS LÄNS
MUSEUM

036-30 18 00 • www.jkpglm.se

SMULTRONSTÄLLEN

Ute i landskapet finns massor att upptäcka! Läns museet presenterar här smakprov på sevärdheter i Jönköpings län med utgångspunkt i kulturmiljöer och kulturarv.

Här finns välkända kulturminnesmärken såsom Habo kyrka och domarringarna i Smålandsstenar, men också mer okända pärlor såsom flottningsslämnarna i Valån och Stengårdshults kyrka. I länet finner vi många spår efter forna tiders människor och verksamheter, allt ifrån slott- och herresäten till övergivna vägbanor och odlingsrösen i skogsmark.

Vår tanke med Smultronställen är att det ska locka till utflykter i kulturlandskapet – där finns vår historia, som tar sig olika uttryck i den fysiska miljön. Det är ett arv värt att uppleva och värna. Under rubriken Smultronställen kommer vi allteftersom fylla på med ännu fler sevärdheter, både för länsbor och långväga besökare. Ju fler som upptäcker dessa pärlor, desto större möjlighet att de bevaras för framtiden.

FAKTA

I Jönköpings län finns över 40 000 registrerade fornlämningar, 87 riksintressanta kulturmiljöer, närmare 130 byggnadsminnen, ungefär 150 kyrkor, 100-talet hembygdsgränder med samlad äldre bebyggelse, ett stort antal industrihistoriska miljöer samt två kulturresevat. Därtill finns också ett stort antal kulturmiljöer med bevarandevärd bebyggelse. En del av dessa kan man få information om via länsstyrelsens och kommunernas hemsidor. Man kan även hitta beskrivningar via de olika hembygdsföreningarnas respektive sidor.

BRA ATT VETA

Tillgängligheten till de olika smultronställena varierar. En del är välskyltade, enkelt tillgängliga och uppfyller krav på parkeringsplatser etc. Andra kräver mer av besökaren, kanske behöver man gå en längre sträcka för att nå sitt mål, ibland är det snarlig skog och väl framme möts man kanske av en trasig skylt (om det ens funnits någon). Platserna bär dock alltid på en spännande och intressant historia.

Notera också att många av de kulturhistoriska byggnaderna är privatägda och endast tillgängliga för exteriör beskådan. Respektera privat tomtmark. Många kyrkor är öppna sommartid. Under andra tider på året brukar man kunna kontakta kyrkvaktmästaren som öppnar upp.

